

आत्मनिर्भरता बढाओ

बद्दो जनसंख्या र परम्परागत कृषि प्रणालीका कारण खाद्य वस्तुको अभाव सूजना हुँदैछ। वातावरणीय क्षेत्रका अनुसन्धान एवम् विज्ञहरूले खाद्य सङ्कट भएको पनि भएका जनसंख्याले पेटभर खान नपाउने अवस्था हो। अर्थात् सबैले बुझ्ने भाषामा यो भातको सङ्कट हो। तर, खाद्य सङ्कटले भात, भातसंख्याले अन्य वस्तु र फलफूल लगायतको अनिकाल भन्ने अर्थ दिन्छ। आज विश्व यही संकटबाट गुजार्दैछ। कितिपय मुलुक त भोकमरीको चेपेटा मै छन् भने हास्त्रा उच्च हिमाली क्षेत्रका बासिन्दा भात खानका लागि चाडपवर कुरर बर्ने गरेको यथार्थ नलुको सत्य हो।

एकातिर भातको सङ्कट अनि अकोतिर कृषि पेशाबाट पलायनको अवस्थाले हास्त्रा भोलि सुरक्षित छैन। नेपाली युवाको पेशा र देशबाट पलायन हुने प्रतिस्पर्धाले रहे-बचेको कृषि प्रणाली आपै विस्थापनको संधारमा छ भन्दा पनि हुँदै। जसका कारण कृषि वस्तुमाथिको परिनिर्भरता बढाउँदै र माटोबाट उत्पादन हुने सबै प्रकारका कृषिवस्तुका लागि अरुको मुख ताक्क बाध्य हुनुपर्ने कारणाले हास्त्रा अर्थिक तथा स्वास्थ्य अवस्था प्रतिकूलतातर्फ उन्मुख छ। यस्तो अवस्थालाई रोक्न सरकारका तर्फबाट परामर्श, सहयोग र कृषि कर्मको प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक सेवा प्रदान गर्ने पर्छ। नन्हा सम्पूर्ण प्राणीको बाँजे आधार विसर्जनको विद्युमा पुऱ्य निरिचत छ।

यही संकटका समय कैन केन्द्र सरकारले कृषि उत्पादनमा जोड दिँदै 'सुपरजोन' नामकरण गर्दै अनुदान, सहयोग तथा परामर्श र प्रविधि हस्तान्तरण गर्दैछ। तर, त्यसको वैज्ञानिक र भरपर्दो वातावरण दिन नस्वदा घट्दो ऋममा रहेको जमिनको उत्पादकत्व बढाउन थप उपचार गर्नुपर्छ। भाषा वितर्मोड नगरपालिकामा कैही स्थानीय कृषिवस्तुले समूह बनाउँदै व्यावसायिक खेती गर्न थालेका छन्। उनीहरूको सामुहिकता र ऊर्जालाई बल पूऱ्याउन नगरपालिकाले अनुदान, प्रविधि, परामर्श र प्रवर्द्धनमा सहयोग गरेपछि थेरै भए पनि परिनिर्भरता कम गर्ने अपेक्षा गरिएको छ। धान, तोरी, उखु, तरकारी र मकै लगायतका खाद्यवस्तु उत्पादनका लागि सुपरजोन घोषणा गरेर हासिएका किसान उत्पादित वस्तुले लागत मूल्य मात्रै पनि नबोकेर निराश भएका उदाहरण पनि छन्।

वितर्मोड नगरपालिकाभिक्रो कैही किसानहरूले खिप्डित जग्गालाई एकाकृत गर्दै समूह बनाएर आधिनिक प्रणालीबाट खेती गर्न थालेको सुखद समाचार आएको छ। 'एकतामा बल हुँदै' यो सत्यलाई स्वीकार्नु पर्दैछ। यसैका आधारमा यहाँका किसानले विषादि र रसायनरहीत कृषि प्रणालीको प्रयोग गरेका छन्। स्वास्थ्यमा पर्छ गरेको असरलाई रोक्न, अर्जानिक प्रणालीलाई जोगाह राख्न, उत्पादित वस्तुको बजारीकरण गर्न समेत नगरपालिकाले येष्ट सहयोग गर्नुपर्नेछ। तोरी, आलु, राजा, फापार, सूखमुखी र फूलखेती व्यावसायिक स्पले गरिरहेका किसानको मनोबल उठाउन नगरपालिकाले सिंचाइदेखि बजारसम्मको सेवा निर्भर प्रदान गर्नुपर्दैछ। उत्पादित वस्तुले लागत मूल्य मात्रा होइन व्यावसायमुखी बनिने आधार पनि तयार गर्नुपर्दैछ। यसैका भयो भन्ने युवाहरूको विदेश पलायनको मोहतालाई कम गर्न सकिन्दै, अनि मात्र उत्पादन बढाउन। यस्तो परिनिर्भरता घटाउने र देशको समृद्धि सम्भव हुँदैछ। तर, यो केवल प्रदर्शनी र सस्तो लोकप्रियताका लागि हुँदैन।

पर्यटकमैत्री व्यवहारको आवश्यकता

रामचन्द्र उपेती

सुखी नेपाली समृद्ध नेपालको अभियानमा महत्वपूर्ण योगदान गर्न सक्ने पर्यटन व्यवसायले पर्यटक आकर्षण गर्न कर्तिको सक्ने को छ? सन् २०२० लाई पर्यटन वर्ष मनाउने र २० लाख पर्यटक नेपाल भित्रयाने लक्ष्य सरकारले लिएको छ। यो लक्ष्य पूरा गर्न सरकारले कै-के गर्नुपर्छ? पर्यटन व्यवसायीले कै-के गर्ने? भन्ने बरेमा थेरै बहस हुन सक्ला।

पर्यटक लोभाउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्यटकको सुरक्षा, पर्यटकको बसाई लम्बाउने र खर्च बढाउने जस्ता अनेक विषयमा बहस भइरहेको छ। यो स्वाभाविक छ। यसमा अधिकतम् सुधार गर्नेर पर्यटक लोभाउन सकिन्छ। यसमा दुर्मत नै छैन। हासी नेपाल सुन्न आउने पर्यटकलाई सुधारी सुरक्षा दिएर खुशी पार्न सक्छौं।

पर्यटकलाई जिताउने गन्तव्य, पूर्वाधार, सुरक्षित यातायात, पर्य

